

Η οικογενειακή μας βιβλιοθήκη

Ευαγγελινή Μπαλτατζή

Ήσουν μικρή ακόμη, πολύ μικρή, όταν ανακάλυψες τη χάρτινη κούτα με τα βιβλία του μπαμπά. Ήταν όλη του η περιουσία. Όλα αυτά ήταν ό,τι μπόρεσε να περισώσει από τη δίνη των δύσκολων χρόνων του πολέμου και του κατατρεγμού του Εμφυλίου. Ήταν απόφοιτος της Αμερικανικής Γεωργικής Σχολής ο Γεώργιος Μπίμπας του Χριστοδούλου, ο πατέρας μας.

Σε πολύ νεαρή ηλικία, όταν τελείωνε το δημοτικό, ήρθαν στο χωριό οι εκπρόσωποι της Σχολής και τον είδαν. Τον βρήκαν στο αλώνι να λιχνίζει. Τον θαύμασαν για την εργατικότητα του. Είχαν και καλές συστάσεις από το δάσκαλό του, τον κύριο Λαγογιάννη. Είπαν στον πατέρα του πως θα θέλανε να τον πάρουν στη Σχολή. Ο παππούς Χριστόδουλος δε χρειάστηκε να κάνει δεύτερη σκέψη. Δε σκέφθηκε να τον κρατήσει, για να τον βοηθά στις δουλειές του. Αποφάσισε αμέσως και έδωσε τη συγκατάθεσή του. Τον έστειλε να σπουδάσει.

Εκεί φοίτησε επιτυχώς. Μετά την αποφοίτησή του θα του δοθεί και υποτροφία για το Denver του Colorado των Η.Π.Α. Αλλά δυστυχώς τα χρόνια εκείνα ήταν δύσκολα και κινδύνευε η ζωή του εδώ στην πατρίδα. Γι' αυτό δεν πήγε. Καθώς ο μπαμπάς δε συνήθιζε να μιλάει για τον εαυτό του, για το γεγονός αυτό θα μάθεις, για πρώτη φορά, όταν εσύ ετοιμάζεσαι για μετεκπαίδευση στην Αμερική πάνω στη Μυκητολογία στο NIH της Bethesda, στην Ουάσιγκτον. Και τι σύμπτωση! Και το δικό του θέμα ήταν παρόμοιο: Μικροβιολογία Εδάφους.

Στη Σχολή όμως που φοίτησε και πόσα δεν έμαθε! Και τα λιγοστά του βιβλία, που διασώθηκαν, τώρα τα ανακάλυψες εσύ μέσα στο χαρτοκιβώτιο στο δωμάτιο με το ξύλινο πάτωμα, το τζάκι, το τραπέζι, τον μπουφέ και το κρεβάτι που ήταν το μισό σας σπίτι στο πατρικό του μπαμπά. Αυτό που του διέθεσαν, όταν παντρεύτηκε. Το άλλο μισό ήταν ένα πλινθόκτιστο καμαράκι με κεραμοσκεπή, λίγο πιο πέρα, μέσα στην αυλή, δίπλα στο δρόμο. Αυτό είχε για σένα ακόμη με-

γαλύτερη σημασία. Γιατί; Γιατί τα πλιθιά με τα οποία χτίστηκε τα είχε «κόψει» ο ίδιος ο πατέρας, αν και δεν ήταν πλασμένος για τέτοιες δουλειές.

Σ' αυτό το κουτί, λοιπόν, για πρώτη φορά ανακαλύπτεις το θαυμαστό κόσμο του βιβλίου – και όχι απλώς τα βιβλία του πατέρα σου. Αυτό θα το συνειδητοποιήσεις αργότερα. Τα χαϊδεύεις, τα παίρνεις αγκαλιά και μετά (τι κι αν δεν ξέρεις ακόμη να διαβάζεις) αρχίζεις να λες το μάθημα απ' έξω, όπως έκαναν τα μεγαλύτερα ξαδέλφια σου. Ναι, ήθελες τόσο πολύ να ήξερες να διαβάζεις κι ας ήσουν 5-6 χρονών.

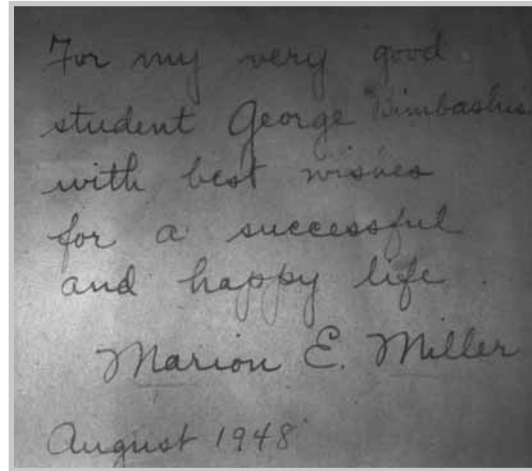
Τα βιβλία αυτά τα ανακάλυψες μόνη σου και τα αγάπησες. Μετά από χρόνια, τρία μόνον θα μπορέσεις να φυλάξεις απ' αυτά: ένα αγγλικό λεξικό του Ιερόθεου Κυκκώτη που εκδόθηκε στο Λονδίνο τον Οκτώβριο του 1946 και του το χάρισε η Αμερικανίδα καθηγήτρια και φίλη του με προσωπική αφιέρωση ("To my very good student George Bimbashis with best wishes for a successful and happy life. Marrion E. Miller. August 1948"), ένα βιβλιαράκι με ύμνους θρησκευτικούς στα Αγγλικά και ένα κομμάτι από ένα άλλο ενδιαφέρον, άγνωστο πια, βιβλιαράκι. Το λεξικό μάλιστα περιέχει το επίθετό μας στα Αγγλικά και επεξηγεί: «bimbashi – βρεττανός αξιωματικός εις υπηρεσίαν εν Αιγύπτω, τούρκος αρχηγός χιλίων ανδρών». Και πόσο τα αγαπάς αυτά τα βιβλία! Είναι ό,τι απέμεινε σήμερα από την τότε οικογενειακή μας βιβλιοθήκη.

billow [μπίλοου] μεγάλο κύμα (το).
billy [μπίλυ] ρόπαλον κοντόν (το)
billy goat [μπίλυ γκούουτ] τράγος (ο).
bimbashi [μπιμβάασι] βρεττανός αξιωματικός εις υπηρεσίαν εν Αιγύπτω, τούρκος αρχηγός χιλίων ανδρών.
bin [μπίν] άποθήκη (η), κελλάρι (το).
binary [μπάϊναρυ] δυαδικός (ε).

Δεν ξεχνάς ακόμα τη βιβλιοθήκη του κυρίου Βουδούρογλου, του Διευθυντή της Αμερικανικής Γεωργικής Σχολής, καθηγητή του μπαμπά. Μικρή σε πήγε ο πατέρας στο σπίτι τους, στη Σχολή, να σε φιλοξενήσουν. Το είχαν ζητήσει οι ίδιοι και κυρίως η κόρη τους, η Τζούλια. Μια κομψή, περιποιημένη δεσποινίδα. Πρώτη φορά είχες δει γυναίκα να βάφει τα νύχια της: ήταν η Τζούλια. Ήταν μια όμορφη κοπέλα. Ο μπαμπάς πήγαινε στη δουλειά, και εσύ έμενες με την οικογένεια Βουδούρογλου, μια και το θέλανε και αυτοί πολύ.

Το βράδυ όμως μήπως θυμάσαι που ξυπνούσες και γλιστρούσες μέσα στο δωμάτιο-βιβλιοθήκη; Οι τοίχοι, γεμάτοι βιβλία μέχρι το ταβάνι. Και εσύ με δέος άπλωνες τα χεράκια σου τα να χαϊδέψεις. Εκείνο το σπίτι χαραχτηκε στη μνήμη σου. Και ενώ στη μετέπειτα ζωή σου το ψέμα το απέρριψες, στις πρώτες, ωστόσο, τάξεις του Δημοτικού Σχολείου στη λαϊκή συνοικία της Σταυρούπολης θα μιλάς στις φίλες σου γι' αυτό το σπίτι και θα το παρουσιάζεις για... δικό σας.

Την αμέριστη αγάπη σου για τα βιβλία την πήρες φαίνεται από τον πατέρα σου. Αυτός τα αγαπούσε τόσο. Χρήματα όμως δεν περίσσευαν να αγοράσει αυτά που ήθελε. Γι' αυτό καλά να είναι οι συγγενείς μας οι Μπαλτατζηδαίοι από την Καλαμαριά, τα παιδιά του θείου Θεόδωρου, τοπογράφου μηχανικού (αδελφού του παππού μας Στάθη), που του δάνειζαν ωραία βιβλία. Και όταν διάβαζε, δεν τα διάβαζε μόνο για τον εαυτό του. Μας διάβαζε τα ωραιότερα κομμάτια.

Ακούγαμε τότε αποσπάσματα από το «Ζορμπά» του Καζαντζάκη. Μάθαινες για τη μαντάμ Ορτάνς, και η περιγραφή με τα αρώματα ήταν τόσο δυνατή που ένιωθες να πλημμυρίζει το φτωχικό μας δωμάτιο από αυτά. Η ανάγνωση περιελάμβανε, επίσης, κομμάτια από τη «Δίκη της Νυρεμβέργης». Εκείνο όμως που σε επηρέασε βαθιά ήταν η «Σπιναλόγκα» του Θέμου Κορνάρου. Έτσι, τα καλά βιβλία, αυτά και πολλά άλλα, δεν έλειψαν από το σπίτι, και μάλιστα ακολουθούσε ανάλυση του περιεχομένου τους από τον πατέρα μας.

Το δρόμο, τέλος, της επώνυμης λογοτεχνίας μπορεί να τον άνοιξε ο πατέρας, αλλά τα πρώτα παιδικά παραμύθια μάς διάβαζε, με γλυκύτατη φωνή, η μητέρα μας.

Θάρσει λέγων ταληθές· οὐ σφάλει ποτέ
Έχε θάρρος λέγοντας την αλήθεια· δε θα κάνεις λάθος ποτέ
Σοφοκλής